

Lk 2

Tugipesa pakub hariduse tugiteenuseid

Lk 4

Mulgimaa peremäng lõpetas eduka hooaja

Lk 6

Tantsu- ja laulusuvi

Lk 9

Uue-Kariste klubi 60+ tegemised

Lk 11

Eesti lapsi kimbutab ülekaalulisus

XV Meefestival möödus mesimagusalt

8.–9. septembril toimus Eesti meepealinnas Karksi-Nuias juubelihõnguline XV Meefestival. September oli ühtlasi ka toidukuu ning Eesti toidupiirkond Mulgimaa 2023 toidukuu avasündmus oli meefestival.

8. septembril avati meefestival pidulikult Karksi Peetri kirikus ja ordulinnuses. Üles astusid rahvatantsurühm Winge ning AKG noored rahvatantsijad.

Karksi Peetri kirikus esines Liivimaa noorteorkester ning peale seda toimus õues vägev Artistic Flow Studio tuleshow.

9. septembri lükkas käima suur meelaat. Laadalaval astus üles ansambel POSS, Laikrete perebänd, ungarlased ja Mokša rahvuse esindusansambel Kännu Peal Käbi, ingerisoomlaste tantsurühm Metsäkukat ning mustkunstnik Alexandr Mironov koeraga.

Samal ajal toimus kultuurikeskuses Polli Aiandusuuringute õunte näitus.

Samuti valiti ka külastajate lemmik mesi ning toimus ka meetoitude konkurss.

Külastajate lemmiku mee konkursilt võttis osa 38 mett. Võitja sai õiguse kasutada edaspidi oma meepurkidel XV

Meefestivalil oli ligi 100 meemüüjat.

FOTOD: TAAVIDMEEDIA

Meefestivali parima mee kleepse.

Külastajate lemmik mesi:

I koht Mirje Kallaste

II koht Ene Erman

III koht Aleksander Kilk

Lisaks parima mee konkursile toimus ka meetoitude ja -jookide konkurss. Osa võttis 22 maitsvat soolast ja magusat rooga ning retsept pidi sisaldama mett.

Žürii hindamine toimus kahes erinevas kategoorias.

Soolane:

I koht Eve Tehu – Pura-vikud mahedas ürdimariinaadis

Meepealinnas maskott Mesiline oli festivalil kõikide lemmik.

II koht Viivika Sarv – Kalakotlet mee-sidrundi marinaadis

III Liia Oidemaa – Mee-seene kotletid

Magus:

I koht Jaanika Oidemaa – suvikõrvitsa meekook

II koht Silvia Takkel – käsitööjäätis

III koht Olga Palu – õunakook meepuruga

Publiku lemmikuks osutus Viivika Sarve astelpaju õunakook meega.

Palju õnne võitjatele!

Paralleelselt laadalaval toimuva ja meekonkurssiga toimusid ka põnevad ja harivad mesindustemaalised loengud. Sel aastal oli keskseks teemaks mesilaste tervis ja mee tervistav mõju. Aitäh loengupidajatele Jorma Õigus, Aleksander Kilk, Anna Aunap, Astrid Oolberg, Mall Orru. Aitäh Polli Aiandusuuringute Keskus õunte näituse korraldamise eest! Suur tänu ka kõikidele teistele toetajatele ja abilistele, ilma kellelta poleks Meefestival toimunud.

Eesti Toidupiirkond 2023- Mulgimaa projekti rahastavad Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Mulgimaa Arenduskoda, Eesti LEADER meede.

HANNA-LAUREN LOIT
Karksi-Nuia Kultuurikeskus

Mulgimaa otsib konkursiga suurvormide ideid

Tänasest on avatud ideekonkurss „Mulgimaa väravad“, mille eesmärgiks on leida sobivad kavandid mulgilike suurvormide rajamiseks kolmele ringristmikule Viljandi, Mulgi ja Tõrva vallas. Mulgimaa Arenduskoja poolt ellu kutsutud konkursile on osalema oodatud nii professionaalsed arhitektid kui ka kõik huvilised, kes sooviksid anda oma panuse Mulgimaa avaliku ruumi väärindamiseks.

Konkursi käigus valitakse välja kolm võidutööd, mis hakkavad tulevikus kaunistama Abja-Paluoja, Viiratsi ja Tõrva linna ringristmike. Kavandataavad teosed peavad olema mulgiteemalised ning arvestama iga piirkonna eripäradega, kuid andma kinnitust, et viibitakse Mulgimaal. Parimaid ideekavandeid ootab rahaline preemia.

Mulgimaa Arenduskoja juhatuse esimees Mairo Ruusmann sõnas, et taies-te loomise peamine mõte on tekitada assotsiatsioon

Mulgimaaga.

„Mulgimaa on tuntud rikkaliku kultuuripärandi, suurepärase looduse ning mulkide nutikuse ja tarkusega, kuid avalikus ruumis on meil tunnetusega jätkuvalt probleeme – puudub arusaamine, et viibin Mulgimaal,“ rääkis Ruusmann. „Just seda probleemi käimasolev ideekonkurss lahendama hakkabki ning nii tekivad igasse Mulgimaa valda väravad.“

Ideede esitamise tähtaeg on **5. november** ja tulemused kuulutatakse

välja novembri lõpus. Konkursile on oodatud nii traditsioonilised mulgiteemalised käsitlused kui ka uued ja innovaatilised ideed, mis iseloomustavad Mulgimaad ning selle erinäolisi piirkondi. Seega on kunstnike kujutlusvõimele jätud üsna vabad käed, kuid oluline on loodava suurvormi viieaastane vastupidavus, vaadeldavus pimedas ning vastavus transpordiameti nõuetele.

MTÜ Mulgimaa Arenduskoda on ajaloolise Mulgimaa – Mulgi, Vil-

jandi ja Tõrva – territooriumil tegutsev Leaderi tegevusgrupp, millel on kokku 102 ettevõtetus-, kolmanda ja avaliku sektori liiget.

Konkursi täpsemad tingimused leiab lehelt: <https://www.mulgimaa.ee/uudised-ja-sundmused/ideekonkurss-mulgimaa-varavad/>

Lisainfo:

Mairo Ruusmann
Mulgimaa Arenduskoja juhatuse esimees
529 7969

Analüüs näitas, et Eesti pensionisüsteem ei suuda tagada piisava suurusega pensione

Kui jooksvalt rahastatavates pensioniskeemides pensioni saajate arv järjest kasvab ja panustajate arv aga väheneb, siis langevad ka pensionide asendusmäärad. See toob kaasa suurema vastutuse oma rahalise toimetuleku eest inimesele endale. Inimesele, kes on suuremate katkestusteta terve tööelu pensionisüsteemi panustanud, tagab riik praeguse I ja II samba näol piisava baasissetuleku, kuid inimesele, kelle karjäär on pikemaid pause või kelle palk on miinimumpalgast lähedane, riigi pakutav miinimumpension toimetulekut ei taga.

Analüüsiti ka teisest sambast raha välja võtmise mõju pensionitele ja selgus, et teisest sambast raha välja võtnud inimeste pensionid on madalamad võrreldes nendega, kes jäid teise sambasse raha edasi koguma.

Lisaks selgub analüüsist, et ebavõrdsus pensionisüsteemis suureneb, kuna suureneb nii väga suurte pensioniõigustega kui ka väikeste pensioniõigustega inimeste arv ja praegustest pensionitest väiksemaid pensione on kogumas lausa 60% kindlustatutest. Laste olemasolu mõjutab II samba mitteliitunud inimese pensionit positiivselt, II sambaga liitunud inimese pensionit aga vähendab.

Miinimumpensioni suurendamine, tööandjapensionikogumine II või III sambasse ning individuaalsete pensioniplaanide loomine aitab tagada Eesti pensionisüsteemi kestlikkust.

VALLAVANEMA VEERG

Riik eraldab maakondadele nelja aasta peale kokku 25 miljonit eurot, et aidata ellu viia nende arengustrateegias seatud eesmärged kohaliku elu edendamiseks. Regionaal- ja põllumajandusministeerium ning maakondlikud arenguorganisatsioonid on tänaseks kokku leppinud fookusvaldkonnad, mille ergutamiseks järgmisel neljal aastal raha suunatakse. Toetust vajavate valdkondade valimisel lähtutakse iga maakonna arengustrategiast ning tuginetakse riigi regionaalse arengu tegevuskava seireinfole.

Viljandimaal on esimene prioriteetne suund sotsiaalteenuste arendamine ja teenuste kättesaadavuse parandamine. Üks peamisi eesmärged on rajada uus peamaja Viljandimaa Omavalitsuste Liidu asutatud SA Perekodule, kes osutab erinevaid sotsiaalhoolekande- ja haridusteenuseid erivajadustega lastele. Teine fookus-suund on Viljandimaal tööjõu oskusteabe arendamine. Eesmärk on Kesk-Eesti ettevõtlusinkubaatori võimendamine, turismiturundus ja mainekujundus koos Kesk-Eesti DMO (sihtkohaarendusorganisatsioon) piirkonnaga ning noorte ettevõtlikkuse arendusprogramm koostöös Tartu-, Jõgeva-, Põlva-, Võru- ja Valgamaaga. Parimad maakonna terviklikku arengut silmas pidavad projektid esitatakse toetuse saamiseks Riigi Tugiteenuste Keskusele alates 2024. aasta jaanuarist.

Ettevõtlikkust ja tegutsemishimu tuleb kasvatada ja mul on väga hea meel, et meie haridusasutused peavad seda oluliseks ning on selles vallas teinud tublit tööd. 20. septembril omistati Abja ja Karksi-Nuia lasteaedadele kvaliteedimärk „Ettevõtliku lasteaia baastase“. „Ettevõtliku kooli baastase“ teenisid välja Halliste põhikool.

Abja gümnaasium ning August-Kitzbergi nimeline gümnaasium omakorda „Ettevõtliku kooli hõbetaseme“. Nagu programm ise ütleb märgib see iseseisvat ja ettevõtliku hoiakut, arendamaks meie lastes otsustusvõimet.

Ilusat sügise jätku!

IMRE JUGOMÄE

REPLIK

Tulevik on noorte kätes või noorus on hukas?

Väidetavalt öeldi juba muistsel ajal, et noorus on hukas, kuid kuidagi ikka oleme me jõudnud siia kus oleme, läbi kõikide nende hukas nooruste.

Eks see suures osas ole ka meie enda teha, kuidas meie täiskasvanutena suuname noori tegevustele, neid inspireerime või hoopiski traumeerime. Aga kindlasti tuleks noortele võimalus anda, luues neile hea pinna, suunates neid oma mugavustsoonist välja, kasvõi korraks.

Mulgi sõna annab novembris võimaluse noortele. Novembris toimetavad lehte August Kitzbergi nimelise gümnaasiumi meediagrupi noored. Nemad valivad, mis läheb lehte, esitavad ideid kaastöödeks või kirjutavad neid ise, võib-olla teevad muutusi ka kujunduses või muudes aspektides. Novembri lehte ongi oodatud rohkelt kirjutisi ja ideid noortelt.

Kas noorus on hukas? See võib-olla selgubki pärast novembri lehe ilmumist.

Tugipesa pakub hariduse tugiteenuseid

Abja-Paluoja esmas- tasandi tervisekeskuse juurde on loodud vallaüleline hariduse tugiteenuste keskus ehk tugipesa, mis koondab olemasolevaid ja tulevasi tugispetsialiste. Tugipesas töötab 2022. aasta augustist eripedagoog Elika Klettenberg. Käesoleva aasta oktoobrist liitub tugipesa tiimiga logopeed Tuuli Talts, kes viimased üheksa aastat on olnud Karksi-Nuia lasteaia logopeed.

Kuna vallas tugispetsialiste napib, korraldavad logopeed ja eripedagoog oma töö vastavalt olukorrale, seades prioriteetiks varajase märkamise. Esmajärjekorras pakutakse tugiteenuseid valla viiele lasteaiale.

Eesmärk on aktiveerida last ümbritsevad täiskasvanud, kooskõlastada põhimõtted ja tegevused lapse arengu toetamiseks. Sügisel teeme lasteaedades laste arengutaseme hindamised, nõustame õpetajaid ja nende abisid lapse võimetekohase arengu

planeerimisel ja toetamisel ning võimendamine lapsevanemaid. Oleme kaardistatud teemad, mida oleks vaja nii lasteaia personalile kui lastevanematele lähemalt tutvustada. Korraldame sisekoolitusi nii õpetajatele kui teistele lapsega tegelevatele täiskasvanutele. Ettekannetega laste vanematele oleme juba alustatud. Rühmade koosolekul oleme käsitlenud laste vanusest tulenevaid arengu iseärasusi, olulisi aspekte, mida silmas pidada

ning jaganud nõuandeid lapse arengu mitmekülseks toetamiseks.

Enamuse oma päevast veedavad lapsed kodus või lasteaias, seetõttu on efektiivsem juhendada ning nõustada lapsevanemaid ja rühmaõpetajaid tuge vajavate lastega tegelemisel. Pakume lisaks kohapealsele tööle rühmades individuaalnõustamisi nii lasteaia kui tervisekeskuse ruumides, kus vanemal on võimalik oma mure või tekkinud küsimusi aru-

tada ning saada nn tööriistad, mida lapsega kodus või rühmas harjutada. Teeme koostööd valla siseste ja välise asutuste ja spetsialistidega. Seega on meie roll tõsta lapsega tegelevate täiskasvanute teadlikkust, aktiivsust ja vastutust. Kutsume kõiki koostööle!

Soovime edukat ala- noortel!

ELIKA KLETTENBERG
eripedagoog
TUULI TALTS
logopeed

2022. aasta sügisel liitus Mulgi vald projektiga Noortegarantii Tugisüsteem (NGTS). Selle eesmärgiks on toetada 16–29-aastaseid noori haridusteele naasmisel või tööturule jõudmisel. Projekt võimaldab omavalitsusel kaks korda aastas saada hetkeinfot valla 16–26-aastaste mitteaktiivsete noorte kohta ning kontakteeruda nendega.

Oktoobrikuus algabki taas uus seire, mille tulemusel võtab omavalitsuses töötav juhtumikorraldaja noortega ühendust. Seega võib oodata, et nii mõnegi postkasti jõuab kiri küsimusega: „Kuidas Sul läheb?“. Teavituskirja saavad kõik sel hetkel õppimisest või tööturult eemal olevad noored,

sealhulgas ka need, kes elavad või töötavad välismaal.

Noortegarantii tugisüsteemi võimaluse kasutamine on vabatahtlik, kuid seda võib võtta kui head võimalust. Igaüks saab juhtumikorraldajaga suhelda siis, kui tal on selleks tahe, vajadus

ja seda just talle sobival viisil – silmast silma kohtudes, aga ka veebi või telefoni teel. Kohtumistel keskendutakse eelkõige noorte soovidele, toetamaks nende eesmärkide saavutamist. Oluline ei ole vaid haridustee jätkamine või töö leidmine, vaid võimalus on tegeleda nt iseenda leidmise, unistama õppimise ja motivatsiooni leidmisega.

Palume kõigil kirja või kõne saanud noortel julgelt vastata, isegi, kui hetkel tundub, et toe järele vajadus puudub.

Neil noortel, kes oma- valitsusest kirja ei ole saanud (võib juhtuda, et kontaktandmed on aegunud või puudulikud) või kes tunnevad, et soovivad oma plaane kelle- gagi arutada, on samuti võimalik osa saada tugisüsteemi võimalustest ja seda ise juhtumikorraldaja poole pöördudes. Tee seda julgelt!

Mulgi valla juhtumikorraldaja on Grethel Seegel, temaga võib ühendust võtta kirjutades juhtumikorraldaja@mulgivald.ee või helistades 511 3947.

MULGI VALLA LEHT

MULGI SONA

Väljaandja: Mulgi Vallavalitsus
Lehe pani kokku Mae Rae, mae@mulgivald.ee
• Küljendaja: Merike Kask
• Trükk: Vali Press OÜ
• Tiraaž: 3700
• Otsepost Mulgi vallas: Omniva
Leht ilmub kord kuus (välja arvatud augustis).

Novembri lehe kaastööd esitada hiljemalt **12. oktoobriks**
Info tellimise, reklaamide ja kaastööde kohta: mulgivald.ee/ajaleht

Avaldatud artiklite ja teadete sisulise korrektuse eest vastutavad autorid.
Toimetusel on avaldamisel õigus kaastööd vajadusel lühendada ja redigeerida.

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

SOTSIAALMINISTEERIUM

Euroopa Liit
Kohaliku arengu vahend

Eesti Vabariik

Vaimse tervise veebinõustamine aitab saada oma elu parimaks eksperdiks

On tavaks saanud, et oktoobris tähistatakse rahvusvahelist vaimse tervise kuud, mille eesmärk on pöörata tähelepanu emotsionaalse tasakaalu hoidmisele ning erinevatele abivõimalustele. Üheks selliseks on vaimse tervise veebinõustamine.

Vaimse tervise probleemid on Eesti rahvastikus laialt levinud. Igal viiendal Eesti inimesel on ärevushäire risk ning enam kui veerandil (28%) depressiooni risk. Need andmed on pärit Tervise Arengu Instituudi ja Tartu Ülikooli koostöös aastatel 2020–2022 tehtud rahvastiku vaimse tervise uuringust. Vaimse tervise probleemide laialdast levikut kinnitab ka sotsiaalkindlustusameti tugiliinidele tehtud pöördumiste statistika. Ainuüksi selle aasta augustikuu seisuga on sotsiaalkindlustusameti ohvriabi kriisitelefoni 116 006 ning emotsionaalse toe ja hingehoiu telefonile 116 123 tulnud enam kui 9600 pöördumist, millest omakorda üle poolte (52%) olid seotud vaimse tervise ning sellest tingitud muu redaga.

Enamik inimestest jõuab oma elus mõnda hetke, millest väljapääs tundub ääretult keeruline või koguni võimatu. On see ülekoormus, pere- või suhteprobleemid, lähedase kaotus või üksildustunne - elu pole alati ei lihtne ega sirgelt kulgev. On hetki, mil eesmärk ja naudingud tunduvad täiesti puudu olevat. Sageli kaasneb sellega suur ärevus, unetus või muud ebameeldivad kehalised aistingud, mis väljenduvad püsivas kehvases enesetundes. Oma negatiivseid mõtteid keerutades võib inimene end päris sügavasse auku mõelda, kuid õnneks ei ole see olukord lootusetu.

Tugi on olemas

Lisaks eelmainitud ohvriabi kriisitelefoni 116006 ning emotsionaalse toe ja hingehoiu telefonile 116123 pakub sotsiaalkindlustusamet tasuta vaimse tervise veebinõustamist kõigile, kelle elus on tekkinud pingeid ja raskusi ning kes tunnevad vajadust nendest kellegagi rääkida. Veebinõustamisele saab registreeruda veebilehel <https://www.palunabi.ee/et/emotsionaalne-tugi>.

Nõustaja abiga saab:

- võtta aega oma murede arutamiseks neutraalselt ja hinnanguvabalt - nõustaja ei anna hinnangut sinu elule ja valikutele.
- uurida oma mõtteid ja emotsioone ning nende võimalikke põhjuseid. Oma peas keerlevaid mõtteid ümber sõnastada ja mõne teise nurga alt vaadelda.
- meenutada oma toimetulekuoskusi ja harjutada juurde uusi. Kui meil pole tervislikke toimetulekuoskusi raskete aegade läbimiseks, võib juhtuda, et pöördume ebatervislike lahenduste poole, mis kokkuvõttes võivad probleeme juurde tekitada. Küll on aga igapähele meist omad positiivsed nipid, mis toimetulekut elu käigus toetanud on.
- välja selgitada parim võimalik viis, kuidas oma probleemiga edasi minna. Nõustaja aitab välja selgitada, kas inimene vajab sekkumist mõne erialaspetsialisti poolt ning koos leitakse võimalused sinna pöördumiseks.

Sotsiaalkindlustusameti vaimse tervise veebinõustamist pakuvad nii koosseisulised nõustajad, kes kõik on psühholoogi ettevalmistusega kui ka vabatahtlikud nõustajad, kes on superviseeritud praktikat sooritavad psühhoterapeudid, kliinilised psühholoogid või terapeudid. Nad kuuluvad ja vajadusel suunavad inimese sobiva spetsialisti nõustamisele, näiteks psühholoogi, hingehoidja, pereterapeudi, psühhiaatri, perearsti juurde. Nõustaja ei ütle inimesele, mida ta oma eluga tegema peab, sest oma elu ekspert on igaüks ise, küll aga on ta kaasteeline võimalike lahenduste leidmisel ning pakub tuge oma elu parimaks eksperdiks saamiseks.

Tuntud vanasõna "Kaks pead on ikka kaks pead" iseloomustab vaimse tervise nõus-

tamist kõige paremini, sest vahel ei piisa ühest peast, et raskusi selja taha jätta.

SAAME TUTTAVAKS

Merily Tõevälja, Abja piirkonna sotsiaaltöõspetsialist

Tere, mina olen Merily Tõevälja ja alates 4. septembrist töötan Mulgi valla Abja piirkonna sotsiaaltöõspetsialistina.

Olen lõpetanud Lääne-Viru rakenduskõrgkooli sotsiaaltöö eriala. Pärast keskkooli sattusin sotsiaaltöö õppima juhulikult ning mul on hea meel, et seda tegin. Minu töö võimaldab inimeste jaoks midagi reaalselt ära teha ning leida lahendusi probleemidele. Annan endast parima, et olla abiks nii mures kui rõõmus ning koos käia sellel huvitaval teekonnal.

Merily Tõevälja.

FOTO ERAKOGU

Täname Laatre küla elanike poolt transpordiametit ja Sakala Teed OÜ väga heade sõidutingimuste loomise eest riigiteele Veelikse-Laatre-Läti piiri!

EVELI ALLIK

Laatre külaelanike nimel

Seenekorjamise ABC: mida seenel käies tähele panna?

Kärbeseen.

FOTO: CANVA

Seenehooaeg on täie hooga lahti läinud ning eestlased jooksevad võidu, kelle korvi kuhjub rohkem seeni. Seenehooaja algusega sagenevad ka kõned mürgistusteabekeskuse infoliinile 16 662. Kuna sel aastal on sadanud rohkelt vihma, siis on tänava eriti hea seeneaasta. Tavapäratult palju on sel aastal ka seenemürgistuse juhtumeid.

Mida aga silmas pidada, et seenelkäik mööduks ohutult ning pannile jõuaks söödavad seened?

Mürgistusteabekeskuse juht Mare Oder jagab praktilisi nõuandeid, mida seenel käies silmas pidada.

Kõige olulisem. Kui sa pole kindel, mis seenega tegemist on, siis tasub ta metsa jätta. Seenebingot mängides võib seenelkäik lõppeda mürgistusega.

Kuigi seenemets võib olla tuttav, siis ära unusta, et erinevatel aastaaegadel ja kohtades kasvavad erinevad seened. Ka tuttavas seenemetsas võivad olla mürgised. Ära kaota ohutunnet!

Puhasta ja söö seenetoit ära samal päeval. Ülessoojendatud seenetoit ärritab seedetrakti.

Seeneraamatud, seenefoorumid ja pilditsing ei anna sajaprotsendilist kindlust, et tegemist on söögiseenega. Mitted söögi- ja mürgised seened (eriti valged seened) näevad väga sarnased

välja. Kui kahtled - ära korja!

Metsas ei tasu seeni degusteerida. Kui seent hammustada ja maitse pole halb, siis see ei tähenda veel, et tegemist on söögiseenega.

Lastega metsas käies ole eriti tähelepanelik, et

laps ei pistaks suhu too-rest seent või tundmatut marja. Väikelapsed ei suuda seeni seedida ning seeneroa söömine lõpeb oksendamisega.

Kodu, suvila või maa-kodu ravimikapis võiks **kiireks reageerimiseks alati käepärast olla 200 tabletti** aktiivsütt, mida

vajaduse korral esmaabiks sisse võtta. Kas ja kuidas aktiivsütt võtta ning millal pöörduda haiglasse, saad teada infoliinil 16662 vastavalt öde-konsultandilt, kes on abivajajate jaoks olemas ööpäev läbi.

MIDA TEHA, KUI KAHTLUSTAD SEENEMÜRGISTUST?

- Enamjaolt on seenemürgistuse sümptomiteks iiveldus, oksendamine, kõhuvalu ning kõhulahtisus.
- Mürgistuse või selle kahtluse korral helista ööpäev läbi avatud mürgistusinfoliinile 16662, nimeta sissesöödud seeneliik ning kirjelda enda sümptomeid.
- Kui sümptomid ilmnevad 15 minuti kuni kolme tunni jooksul pärast allaneelamist, on tavaliselt söödud seent, mis ärritab seedetrakti, kuid ei põhjusta eluohtlikku mürgistust.
- Kui seedetrakti sümptomid avalduvad viibega, s.t kuus ja enam tundi pärast söömist, tuleb kahtlustada mürgistust eluohtlike seentega.
- Võta aktiivsütt õiges annuses ning võimalikult kiiresti. Kaks või kümme tabletti seenemürgistuse korral ei aita. Täiskasvanu maksimaalne annus on 50 grammi ehk 250 milligrammiseid söetablette peab täiskasvanu sisse võtma 200 tk. Laste puhul oleneb annus nende kehakaalust. Aktiivsüsi on ravim nagu iga teinegi, mistõttu tuleb teada - millal ja kui palju seda sisse võtta. Kiiret ja asjatundlikku nõu saab mürgistusinfoliinil 16662 vastavalt öde-konsultandilt.

Mulgimaa Peremäng 2023 hooaeg

Peremänguga alustasime kohe pärast jaanipäeva ja see kord Paistu kihelkonnast.

See oli hea mõte, sest inimesed oli maale tulnud ja peale jaani oli hea vaheldus Mulgimaaga tutvuda.

Paistu kihelkonnas oli avatud 5 mängupunkti ja kõige populaarsem oli Heimtali muuseumi juures olev Linnupette kohvik, kuhu oli kohale tulnud Evelyn Tamm mulgi pudruga. Juhtus isegi nii, et mulgi puder sai juba poole päeva peale otsa.

Järgmine kihelkond, kes meid ootas, oli Helme – ka siin oli 5 mängupunkti. Eriti hea meel oli meil noorte üle, kes ootasid külalisi Tõrva Raadios ja rääkisid oma tegemistest. Rahvarohkem koht oli Kaasiku

talu loomaaed. No ja ilm oli ka mõnusalt vahelduv – palav päike ja padukas.

Kolmandana võõrustas meid Halliste kihelkond, kus ootas ees kuus põnevad kohta. Vahvate tegevustega rõõmustas meid Kaarli rahvamaja juures tegutsev seltskond – seal sai mõõduka tasu eest vasaraga raha laiaks lüüa, viina või villast visata või hoopis sitta keerata.

Abja päevakeskuse korbitöötoad oli samuti menud ja Saate talus sai igal sammul põnevat kunsti nautida.

Karksi kihelkonnas ootas mängijaid kuus mängupunkti, uutest tulijatest rõõmustasid meid Priimäe talu, Kadri pood ja Kitzbergi majamuuseum.

Kõige rohkem rahvast jõudis aga Lilli külamajja, kus samas ajal oli ka kü-

lapäev. Toimusid vahvad võitlused ja mulgi keele töötoad.

Viimane mängupäev viis mängijaid Tarvastu kihelkonda, kus oli kõige rohkem mängupunkte ehk seitse kohta. Esindatud olid kala- ja jahimehed, käsitöölised, kohvikupidajad, möögavennad ja koolmeistrid.

Oli põnev mängusuvi, seekord siis üheksas.

Kokku oli 29 mängupunkti, kus toimetasid mitmed inimesed ehk võime öelda, et peremängu eluviimise tegeles sellel suvel ligi 300 inimest, kes kõik panustasid mulgi kultuuri tutvustamisega ühel või teisel viisil.

Rõõmustas, et mängupunktidest oli kaasatud kogukonna inimesi, et koos tegevusi ellu viia, et omava-

Abja päevakeskuse korbitöötoad oli menud.

FOTOD: TAAVIDMEEDIA

hel veelgi rohkem tuttavaks saada.

Mängupäevadel oli kokku ligikaudu 3500 külastust. Tulijaid oli lähemalt ja kaugelt. Vahva, et Mul-

gimaa omad inimesed, tulevad tutvuma teiste kihelkondadega ja et mängima tullakse perede ja sõpruskondadega.

Aitäh kõigile tegevuste

elluviijatele ja mängijatele, et tulet ja tahate osa saada Mulgimaast.

Kohtumiseni järgmisel mängusuvel

Kokkuvõtte tegi
JAANIKA TOOME

Tulge kohtumisele ETV populaarsete saatejuhtidega

Anna ja Kristjan Pihl.

FOTO: ERAKOGU

21. oktoobril kell 12 tuleb Karksi-Nuia raamatukogu kutsel ja raamatukogupäevade raames kohalike elanikega kohtuma praeguse hetke kõige mõjukam ja hõivatum teleajakirjanikest paar Anna ja Kristjan Pihl.

Kuigi igapäevaselt toimetavad nad ETV kanalil kõige magusamatel kellaaegadel ja enim vaadatud saateid juhtides või toimetades, on neil tihe seos ka Karksi-Nuiaga. Anna Pihl juhib mullu teleauhindade galal aasta uue tulijaga pärjatud saadet „Sinu uus sugulane“. Ehk mäletate, et üks osa sellest on filmitud ka Karksi los-

simägedes, kus lavastaja Hendrik Toompere juunior kohtub oma uue sugulase Ain Lutsepaga. Koos vaadatakse üle kunagised taluvaldused, kus praegu asuvad Polli mõisa maad. Saate teine hooaeg on juba eetris ja taaskord kõrgete vaatajanumbritega. Peale teleauhindade tiitlivõitu ütles Anna Pihl tänukõnes: „Olen ma siis kohvikus, vetsu järjekorras ... igal pool tahavad kõik teada, kes on nende kuulsad sugulased.“ Anna enda tänapäevased juured on ajanud Karksi kanti, sest siin peavad ta vanemad Morna Öne talu, mis nime teinud veinivõõrtjana. Anna Pihl teab enda sugupuud hästi,

sest ta vanemad lasid seda uurida ka kümnekond aastat tagasi.

Anna Pihli karjäär on noore ea kohta olnud muljetavaldav. Oktoobris alustab tema juhtimisel lisaks uus arutelusaade. Samuti kuulub tema CV-sse selliste mõjukate saadete juhtimine nagu „Pealtnägija“, „Ringvaade“, „Esimene stuudio“ jne. Oma töö eest on ta pälvinud Bonnieri preemia. Aga kas teate, et Anna esimene kirk oli hoopis ballett? Ta õppis lapse- na 12 aastat balletti ning on lõpetanud Vanemuise balletikooli. Sellest ei saanud siiski tema kutsumust. Peale gümnaasiumi lõppu suundus naine õppima

Londonisse, kus omandas ka magistrakraadi. Oma telekarjääri alustaski Anna ETV Londoni reporterina. Toona kandis ta veel nime Gavronski. Esimesest hetkest sööbis ta mällu oma imetabase kõlaga hääle ja energiaga.

Abikaasa Kristjan Pihliga kohtuti „Pealtnägija“ toimetuses, kus mõnda aega koos töötati. Kristjan, kes on samuti ajakirjanduspreemiatega pärjatud, on telemenuki kaasautor siiani. Vikerraadios saab Kristjani juhtimisel kuulata saadet „Reedene intervjuu“. Koos abikaasa Annaga juhtisid nad mõned aastad tagasi ka „Jõulutunneli“ saadet. Varasemalt tegi Kristjan karjääri nädalalehes „Eesti Ekspress“. Ta on ka Karksi-Nuia raamatukogu lugeja.

Tulge kõik kohtumisele kuulama ja küsima. Saate teada, kas Anna Pihlil on Karksi-Nuias sugulasi? Mis tunne on Annal ja Kristjanil intervjuerida Eesti ja maailma suurnimesid? Kui palju ettevalmistust üks telesaadet või raadiointervjuu võtab? Kui palju energiat nõuab ebameeldivate teemade kajastamine?

Kohtumine toimub Karksi-Nuia kultuurikeskuse sinises saalis.

MARE TORIM

Karksi-Nuia raamatukogu direktor

Abjas ja Karksi-Nuias algab uus mälumängu hooaeg

Märkamatu on kätte jõudnud sügis ja taas on alustab traditsiooniline Abja mälumängu hooaeg. Avalööök toimub 9. novembril kell 18.30 Abja kultuurimajas. Omavahel mõõtu võtma ootame kuni 5-liikmelised võistkondi, nii uusi tulijaid kui kogunud mälumängureid. Oodatud on nii sõpruskondade, külade, asutuste kui ka perekondade võistkonnad. Kokku saadakse kord kuus novembrist aprillini. Mälumängusõbrad kogunevad meie majja üle Mulgi valla. Eelmisel hooajal käis koos 12 võistkonda!

Küsimusi esitatakse igas voorus on 20 ja valdkonnad on väga erinevad. Kõik punktid, mis saadakse erinevate voorude jooksul, kanduvad edasi läbi terve hooaja ja üldvõitjaks kroonitakse võistkond, kes hooaja lõpuks on kogunud kõige rohkem punkte. Huvilistel palume registreerida 1. novembriks: abjakultuurimaja@gmail.com. Tule ja pane oma teadmised proovile!

ÜLLE RÕIGAS

LÜGUPÕETUD MÄLUMÄNGU-HUVILISED!

1. novembril 2023 kell 18:00 alustab Karksi-Nuia kultuurikeskuses [Karksi-Nuia linn, Viljandi mnt 1.] uut hooaega "Karksi Mälumäng"

Oodatud on 3-liikmelised võistkonnad kogu Mulgimaalt ja kaugemaltki. Eriti ootame uusi tulijaid!
Novembrist aprillini toimub iga kuu üks mäng 39 küsimusega. Lubatud on kasutada varuvõistlejaid. Hooaja edetabel selgitatakse osavõitluste kohapunkte liites.

Igati põnev väljakutse oma teadmistele, tulge ja pange ennast proovile!

Küsimusi koostavad
ENN KAUBER ja REIN PALU

Lisainfo
tel 526 1078

Tarkusenädalal Heimtalis

Septembri lähenedes muututakse elevaks, sest algab ju uus kooliaasta. Puhkused lõpevad, kolitakse suvekodudest linnadesse, kaubanduskeskustes on suurem sigin-sagin, sest lapsed lähivad kooli. Kriimulised jalad nõuavad uusi jalatseid, juuksed ootavad lõikamist, lapsed on rõivastest välja kasvanud. Tedretähnised põsed uhkavad veel suvekuumust ja tüdrukust on kasvanud neiu ning poisist karuse häällega noormees. Õpetajad ootavad kohtumist nii uute kui juba tuttavate õppuritega. Kõik on suve jooksul muutunud.

Meie, endised pedagoogid, tunneme samuti seda seletamatut ärevust. On ju kool või lasteaed olnud meie elukanga üks lahutamatu osa. Vaatame kõrvalt seda saginat ja mõtleme: Eestis on ikka haridust väga tähtsaks peetud. Juba vanast ajast on teada, et talume-

hed panid pead kokku ja asutasid oma külla kooli. Lähemalt ja kauge- malt, üle soo ja läbi metsa tulid lapsed kes jalgsi, kes hobusega koolitarre tarkust nõudma. Ajad on muutunud, ümbruskonna väiksed koolid: Saaretsi, Peraküla, Toomesoo, Longi, Tuhalaane on ammu kadunud. Suuremate keskuste koolid, nagu Mõisaküla, Kitzbergi gümnaasium või Abja gümnaasium peavad võitlema oma olemasolu eest, sest lapsi jääb piirkonnas vähemaks.

Tarkusepäev Heimtalis oli igati huvitav. Uudistamise restaureeritud mõisaaegset vana ringtalli, mis nüüd on saanud hoopis uue tähenduse. Siin on suurepärane spordikompleks, aga ka klassid arvutiõppeks ja musitseerimiseks. Heimtali kool asub mõisa peahoones – seega mõisakool, mis pakub haridust 155 lapsele. Siin, looduse rüppes, on hea õppida, jutustab mei-

Haridusseltsi liikmed Heimtali kooli eest.

le kooli õppejuht Urve Muck, ja tutvustab maja. Heimtali mõisat mainitakse juba 16. sajandist ja see kuulus Siversitele, kes olid edumeelsed. Nad olid ettevõtlikud põllumehed, näiteks Heimtali juust oli nõutud nii Tartus, Tallinnas kui ka Riias ja Peterburis.

Hästi hoitud Heimta-

li koolis ringi vaadates mõtled tahtmatult väikeste koolide säilitamisele. Need on kulukad, kuid kui kaovad koolid, kaob ka elu ääremaadel. Kolitakse linnadesse ja maaelu hääbub. Võitlus Metsküla kooli ümber on mõistetamatu. Aga mõnikord tuleb rahakotiraudu vallali hoida, mõeldes

tulevikule.

Heimtalis kokkusaamisel rääkisime ka haridusseltsi eelolevatest tegemistest ning tähistasime meie Karksi haridusseltsi esinise juubelit. Tänu Hille Krusbergi eestvedamisele on Karksi haridusseltsi tegevus järjepidev ja liikmete arv suurenenud. Hea on tulla

FOTO: ERAKOGU

ja osa saada pakutavast. Tead, et alati on midagi harivat, midagi hingele ja silmale. Hea on kokku saada tuttavate ja kolleegidega. Hea on tunda, et sinust hoolitakse. Hea oli tõdeda, et ka kohalik omavalitsus hindab Hille tööd. Mulgi vallavalitsus tunnustas Hille Krusbergi tänukirjaga pikaajalise vabatahtliku tegevuse eest kodanikuühiskonna arendamisel.

Heimtali kooli tähtpäeval istutatakse puid. „Igaüks meist saab panustada sellesse, et maailm, mille me tulevastele põlvetele pärandame, oleks võimalikult harmooniline ja jätkusuutlik“ (tutvustav brošüür). Õpetajate elutöö ongi nagu puude istutamine, nende eest hoolitsemine. Tarkusepäeva tähistamine on ühtlasi meeldetuletus, et sinagi olid kord õpetaja.

VIIU LEPIK

Mulgimaa „kuningad“ ehk quo vadis MKI?

Mulgi Kultuuri Instituudi loodi paarkümmend aastat tagasi eesmärgiga uurida ja arendada mulgi keelt ja kultuuri. Olin esimene MKI tegevjuht. Algu oli keeruline, sest sisuliselt puudusid tööks vajalikud materiaalsed vahendid. Instituudi tööruumid sättisime maavanem Seederi abiga sisse maavalitsuse hoone kõrgeimale korrusele ja esimeseks suuremaks projektiks oli Mulgimaal asuvate tühjade eluhoonete kaardistamine koostöös maavalitsuse arendusjuhi ja mulgi patrioodi Andres Rõigasega. Andsime välja ka mõned trükised ning alustasime Mulgi Konverentsi traditsiooniga.

Et kindlustada instituudi materiaalselt jätkusuutlikkust, otsustati asutuse osanikeks kutsuda Mulgimaa omavalitsused, kes panustaksid asutuse tegevusse igaaastase liikmemaksuga. Nende huvi instituudiga liituda oli pehmelt öeldes loid, sest see tähendas väljaminekuid. Olukord muutus hetkel kui Eesti presidendiks valiti Toomas-Hendrik Ilves. Kohe pärast seda helistasid riburada pidi valijuhid, uurimaks, kust

saab endale mulgi kuubetellida ja seitsaastik olid riigi ühe parima rahvapärima ja hilisema instituudi juhi Kristel Habakuke käed-jalad tööd täis.

Kuna mina olin juhi ametis pidevate tõestamistega läbi põlenud, jätkasin mulgi asja ajamist erinevates instituudi projektides. Hämmas-tusega jälgisin, kuidas instituudi võimekad ja südamega asja juures olevad juhid üksteise järel, sageli vaimselt murdununa ametist lahkusid. Milles siis probleem? Minu isikliku nägemuse järgi ei saa elukutselistest poliitikutest koosnev instituudi juhtkond adekvaatselt tegeleda mulgi keele ja kultuuri sisulise edendamise, sest nende esmane ambitsioon näib olevat „mulgi värgi“ kaudu „pildil“ olla ning ikka ja jälle saada tagasi valitud. Viimast ei saa pahaks panna, sest poliitika ongi selline.

Nüü võetakse iga mõne aasta tagant ametisse uus instituudi juht eelmise läbipõlenu asemele. Suhetelisel väikese palga eest peab see laveerima instituudi osanike segaste ja vastuoluliste soovide

vahel ning teostama võimalikult palju projekte minimaalsete vahenditega kuniks ta „mahlad on välja imetud“. Ja kõik kordub – taas juhi valimised, meediakajastus, püünelviibimine ...

Nädalapäevad tagasi, meefestivalil, müüsin ka mulgi kirjanduse letis oma raamatuid. Sealt käis läbi igasugu tegelasi, kes omaarust ajavad mulgi asja ja kuuluvad n-ö instituudi omanikeriingi. Pöördusin ühe poole neist: „Palun-palun, kui te nüüd uue MKI tegevjuhi ametisse võtate, hoidke ja väärtustage teda, et ta ei lõpetaks paari aasta järjekordse läbipõlenu juhina senises kurvas reas.“ Vastuseks kõlas: „Me ei ole kedagi ära ajanud, ise ta (mõeldi viimast juhti Avet) pasandas meid täis.“ Ma ei saanud sellest väljendist esialgu midagi aru, hiljem „tõlgiti“, et mõeldud oli Ave mulgi keele ja kultuuri tuleviku pärast muretsevat ja senist juhtimist käsitlevat kirjutist ajalehes Sakala.

Nüüsiis, mure mulgi keele ja kultuuri pärast on kellegi mainekahjustus. Ja läbipõlemise mõistegi tundus kõnesolevale

isikule midagi ennekuulmatut.

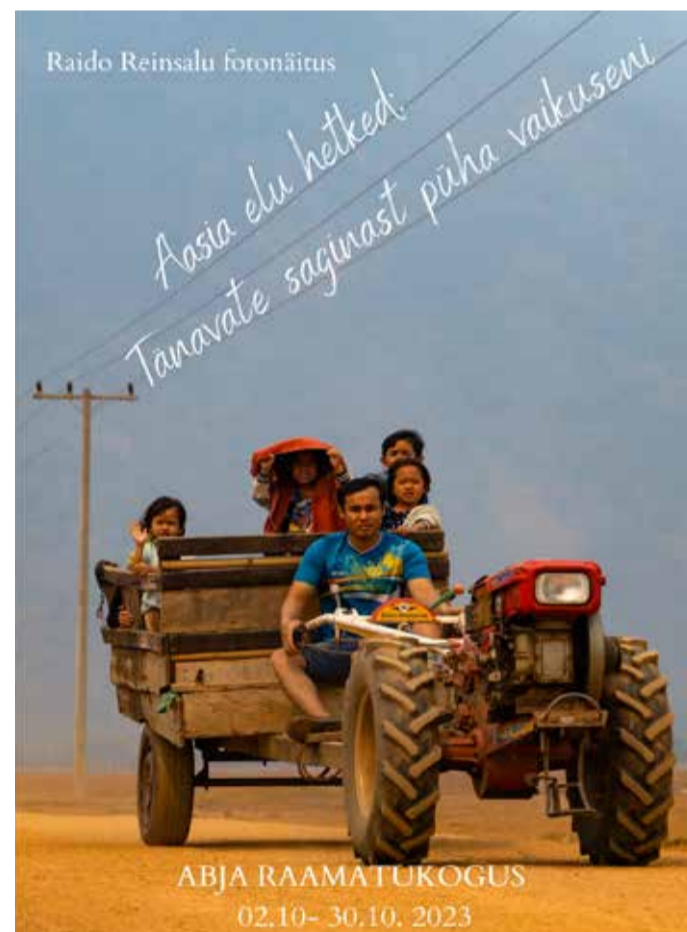
Olen veendunud, nagu ka ennist öeldud, et poliitik kaotab tahes-tahtmata varem või hiljem oma inimlikkuse ja ta kinnisideeks saab „hea“ väline kuvand ehk maine, „pildil“ olemine ning soov saada tagasi valitud. Las ta olla, nii on ja nii jääb. Aga ärge palun pärssi-ge ega takistage mulgi keele ja kultuuri sisulist arengut.

Praegu näen, et oli suur viga omal ajal omavalitsused MKI osanikeks kutsuda. Mis siis teha? Ega teagi. Igatahes on MKI kamba poliitikute poolt kaaperdatud ja sisulise tegevuse asemel hakatakse kuuldavasti endi seast Mulgimaa hoopis kuningat valima.

Mulgi jumal Koort, sa näed, ega mürista!?

KALLE GASTON
vabadik, mulgi kirjavara tõlkija ja kirjastaja

Karksi-Nuia Pensionäride Ühendus
ootab eakaid jututruppa

24. oktoobril kell 11

Kalda tn 6B
Karksi-Nuias

Tantsu- ja laulupeo suvi – me rõõm on lõputu

Selle suve üheks suurimaks sündmuseks oli kindlasti noorte laulu- ja tantsupidu, millest võtsid osa mitmed valla kollektiivid. Tundub, et on juba hilja uuesti tantsupidu meenutada, kuid tegelikult on just õige aeg.

Järgmine üld laulu- ja tantsupidu toimub 2025. aasta suvel, kuid juba septembris avati sellele peole registreerumine ning suureks peoks ettevalmistused on juba alanud. Ees ootab pikk harjutus- ja õppimis-periood. Kuidas meenutavad Mulgi valla lauljad ja tantsijad peole viinud juhendajad peosuve, millised olid emotsioonid ja kes täpselt peole osalesid, seda saategi allpool lugeda.

Lõpuks tõdesid kõik osalejad, et pidu oli äge ja kindlasti tahavad nad ka järgmisel korral osaleda.

Abja gümnaasiumi juhendaja Kadi Kask sõnas, et see pidu jääb meelde tohutu äikese ja vihma peona. Mõne laululapse jaoks oli ülitugevast äikesemürinast alates ilm kindlasti hirmutav, kõigi jaoks ebamugav – märg, jahe ja segadust tekitav. Saatjad tegid oma parima, et lapsed oleksid hoitud ja kaitstud.

Suur oli juhendaja rõõm, kui kohe peojärgsel hommikul lastelt ja vanematelt

saadud tagasiside oli kõigile ilma vingerpussidele vaatamata ülev, positiivne ja tänu täis. Selle noortepeo head emotsioonid kannavad osalejaid igavesti.

Ja juba algaski dirigentide jaoks ettevalmistus 2025. aasta üldlaulupeoks! Kavva tulevaid laule tutvustasid korraldajad augustikuises seminarlaagris. Tuleb jälle üks ilus pidu!

Suur tänu abilistele Christa Lõhmus-Erg, Siirius Sikka, Laine Lindvest, Karolina Karu, Ruth Mõttus, Birgit Kannes, Karin Sepp, Kaie Aavik, Kersti Kutser, Eve Raska, Liisi Rääbus, Triinu Menning, Marina Raid, Ingrid Tukk, Maris Kreem-Õigus.

Halliste põhikooli tantsumudilased said esmakordse kogemuse ja tunde, mis tekib siis kui oled pikemalt kodust eemal ning magad ühes klassis kõik koos. Mulgis sõna toimetuse jõudis neile korra ka peo ajal külla, kui oli käimas kibekiire patsipunnimine ja rahvariiete sel-

AKG Pererühm Segasummak.

ga sättimine. Väsimusest, liigest kuumusest ja pikakadest proovipäevadest ei paistnud tol hetkel midagi välja, kõik olid väga rõõmsad ja eevil.

Peol saadud emotsioonid olid ülevad, sest ka nende rühma tantsijad arvasid, et pidu oli liiga lühike. Leiti uusi sõpru ja käteplaksuga tervitus igale vastutulija tõstis kõigi meeleolu.

Milvi Kull sooviks südamest tänada kõiki tantsijaid, kes osalesid peol, toetavaid lapsevanemaid, õpetaja Annikat rühma saatjana, meie bussijuhti Valdur Öövelit ja koolidirektor Merle Hüva. Täna kõiki õpetajaid proovipe-

rioodil mõistva suhtumise eest.

Birgit Vallas viis tantsupeole neli rühma ning lisaks tantsisid osad AKG rühmade lapsed teiste koolide laenuühmades. Birgit oli ise pererühmade liigi assistent.

Birgit sõnas, et pererühma koosseisule on ta elu lõpuni tänulik, sest tänu nende olemasolule oli tal võimalik üldse peol assistendi tööd teha. Käib ju asi nii, et assistent saab olla seal liigis, kus sul ka rühm on ja siis peavad õiged inimesed Sind tähele panema.

Birgit nägi nädalajooksul, kuidas pererühm kasvaski

päriselt pereks. Üksteise eest hoolitseti ja toetati. Ka tantsuline areng oli nädalaga päris tubli sammu edasi astunud, mille üle on ka eriti hea meel, sest oligi ju neid päris mitu, kel tantsusammud jalgades esimest aastat. Pererühma ühe lapse mõtet jälgendades, siis nüüd on see pere ajalugu. Lastele pakkus see parajat kurbust (eks suurtele ka), aga sügisel jätkame ikka lastega edasi ja iial ei tasu öelda iial- kes teab, millal jälle pererühm kokku aetakse.

3.-4 klassi Tirkajad on üliägeda energiaga sats! Birgit nägi seda juba enne pidu, kuid peol võimendus

see veelgi! Kui poisid olid eelmisel hooajal saanud juba Kavalpeade rühmana Rakveres Meeste peol käia, siis ikka oodati suurest peost ka seda meeste peo tunnet. Esimestel päevadel seda ei leitud, sest ilmselt pikad proovipäevad varjutasid igasugused vahvad tundmused, aga mida päev edasi, seda rohkem hakkas õige tunne ligi hiilima. Veel enne viimast etendust teatas üks poiss, et tema sügisel tantsima enam ei tule. Birgit tegi pai ja ütles, et ärme praegu küll sellest räägi. Pärast viimast etendust etendust küsis sama poiss, et kas saab ikka sügisel ka tulla ja kas rühm jääb ikka alles, et tema kindlasti tuleb. Ja nii see tantsupisik tekibki.

MEGA WINGE SELTSKOND! Winget vaadates on juhendaja uhke tunne rinnus, kriips kõrvuni ja mõte puhkab. Neile saab olla kindel, kõik tehakse kuis vaja ja väikese maa kooli rühmana oli AKG esindus suurepärase. Kokku sai lepitud nii mõneski siseküsimuses ja ees ootavas asjas ning üks on kindel – 2025 C-rühmade liik on uus siht!

FOTO: MAE RAE

AKG sega- ja mudilaskoor

Abja mudilaskoor.

Abja poistekoor.

Abja lastekoor.

Halliste põhikooli tantsurühm Karikakrad.

Koostöörühmade kohta viskas juhendaja **Ave Alvre** nalja, et Karksi-Nuia on see Viljandimaa doonorpiirkond, kust aga küsides järjest järgmise tantsulapse saad.

Suur tänu AKG tantsijate saatjatele Ruth, Daire, Sirel ja Elis.

Lühidalt öeldes oli super hea nädal! Super head emotsioonidega, super lähedate inimestega, super lähedad mälestused!

August Kitzbergi nimelise gümnaasiumi noortekoor oli üks kolmest Viljandimaa noorte segakoorist. **Ülle Roomets** sõnas, et segakoorid on laulupeo üks mahukaima repertuaariga kooriliike. Kui nooremad

saavad valida, kas osaleda ava- ja lõpubloki laulmisel, siis segakooridel (SEK) tuleb laulupeol osalemiseks omandada nii need kui ka oma liigilaulud. Nii saigi kokku õpitud 13 laulu ja tegime seda lisaks kooriprovidele ka kolmes laululaagris, mis toimusid kolmes koolis, kust osalevad koorid pärit - AKG, Viljandi gümnaasiumi ja Paide gümnaasiumi üheskoos Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia segakooriga andsime kõik koos 14.04 kontserdi "Mina valin laulupeo!" Viljandi baptisti kirikus, kus esitamisele tuli valik laulupeo repertuaarist. Laulupeost jäävad kogemused Eestimaa ilma pea kogu „repertuaarist“

(vaid lumi jäi kogemata) – kõrbekuumusest äikeseni, kuid paduvihmas lõpu laulu lauldes võis tõdeda – „Mu rõõm on lõputu ...“.

Soovime edu uue peo ettevalmistusteks ning loodetavasti on Mulgi vald taaskord nii uhkelt ja suurearvuliselt esindatud.

Artiklis kasutatud pildid on tehtud kõik vahetult enne rongkäiku, kui peolised said esimest korda tunda väheke vihma. Rongkäigul olid kohal ka kõikide koolide direktorid, vallavanem Imre Jugomäe, abivallavanem Dmitri Orav ning vallavolikogu esimees Arvo Maling, kes kõikide Mulgi valla rühmadega rõõmsalt pildile läksid.

AKG mudilaste segarühm Tirkakjad.

AKG segarühm WINGE.

Abja Gümnaasiumi laululapsed.

Juhendaja Kadi Kask

Eliisa Brigita Akel
Mirtel Karu
Grete-Liis Konsing
Liise Lukka
Berit Osijärv
Sofia Osijärv
Rosanna Lehtsaar
Lenna Raska
Marta Rätsep
Melissa-Milana Aavik
Laura Luhaäär
Nora-Liisa Pruuns
Õnne Mari Raid
Eleanora Ruubel
Annike Žarkov
Hanna Grenberg
Ketely Kasela
Maribel Kohava
Ragne Metste
Saara Roberta Lisell Pärn
Emma Saar
Melissa Saarman
Leandra Tomingas
Merily Valgiste
Emma Heleene Anniko
Kristiina Bokmane
Roosi Hannok
Lisandra-Kerili Kuusik
Mirjam Liivak
Lisette Murašin
Heleri Möttus
Kendra Osijärv
Mariethe Riigor
Johanna Seli
Lumikki Võro
Robert Revon Peterson
Oliver Sosi
Tony Toomla
Henri Kelli
Hugo Teearu
Regor Sebastian Peterson
Oscar Škurin

Oliver Ilusk
Jürgen Kikas
Harri Harald Menning
Reinaldo Raid
Reinhard Raid
Jürgen Mäger
Robert Lehtsaar
Simon Leisson
Eerik Lepla
Kristofer Robin Kallas
Karl-Eerik Osijärv
Klaid Õigus
Romet Ilusk
Iko Illimar Riid
Raimo Varik
Trevor Rauba
Gabriel Õigus
Karmo Kasak
Simmo Saarman
Tomi Tristen Truu
Greteli Kelli
Emilia Eliis Leighton
Britt Lepla
Adelle Metsis
Jennifer Paide
Pilleriin Randver
Helena Suurmets
Laura Tutt
Marleen Vainonen
Anna-Marita Bokmane
Simona Härsing
Grete Järvelaht
Getter Laidvee
Liisa Marite Loit
Emma Emilie Läätis
Melissa Metste
Mariete Murašin
Ketli Steiner
Laura-Liisa Raal
Delisa Ruusmaa
Grete-Liis Saarman
Regina Kask
Isabela Murašin
Ella Mari Mäger

Grete Mäger
Ursula Kask
Emily Karu
Angelika Tukk
Kaisa Varik

August Kitzbergi nimelise gümnaasiumi mudilaskoor.

Juhendaja Sirje Veerme,

saatjaks Alice Virit

Madli Leena Põllumäe
Katariina Allsoo
Enely Roosmaa
Marianne Mühlberg
Arabella Saaremets
Mia-Laura Vilimaa
Kirsika Pedosk
Mariin Tugevus
Marta Melnikov
Anni-Loora Ruusväli
Christella Tauts
Mart-Liisa Reinbach
Samantha Saar
Karoliina Sarv
Saskia Tiido
Adeele Saharov
Lenna Doris Ruusväli
Deliisa Soots
Kristiin Kala
Annabel Piirak
Brigita Talu

August Kitzbergi nimelise gümnaasiumi noortekoor.

Juhendaja Ülle Roomets

Laura-Liisa Aalma
Gretelin Västrik
Laura-Ly Pürg
Marit Muska
Maarit Esko
Helena Maling
Kerttu Aasa
Tanel Rehema
Rasmus Kallas

Kristjan Hanni
Martin Vister
Laulupeol käisid ka koorivõistlused, kes tegid kaasa laululaagris, ühendproovid ja ettelaulmised, kuid üsna suure osa partiide õppimisest ka ise ära tegid:

Taavi Rehema
Brigitta Uibo
Anna-Sofie Lindström
Kristi Suigusaar
Veebi teel laulis laulupeol kaasa Triinu-Liis Fomitšev, kes just selleks ajaks sai praktikakoha välismaale.

August Kitzbergi nimelise gümnaasiumi tantsurühmad.

Juhendaja Birgit Kruuse

AKG pererühm Segasummak

Saatja: Sirel Kruuse

Rando Ruusväli
Janika Ruusväli
Rainis Soots
Kaia Soots
Liina Laanejärv
Kajar Sarv
Heidi Öövel
Mihkel Tiido
Anni-Loora Ruusväli
Christella Tauts
Kevin Anijärv
Tauri Kristjan Teesalu
Romet Israel
Saskia Tiido
Karoliina Sarv
Marta-Liisa Reinbach
Samantha Saar
Romet Tepper
Maria Siirak
Henri Karis
Kirtel Einstein
Dener Palu

Pärtel Tiido
Enely Roosmaa
Harri Märtnan (peole osalenud tervislikel põhjustel, aga tegi kogu teekonna meiega väga eeskujulikult kaasa ja väärrib igati äramärkimist)

AKG 3.–4.klassi segarühm Tirkakjad

Saatjad: Ruth Rajaveer ja Daire Gorjatsko

Kristiin Kala
Tambet Jõgiaas
Stig Oidemaa
Lenna Doris Ruusväli
Brigita Talu
Rainis Kuzmin
Adeele Saharov
Mihkel Zlobin
Deliisa Soots
Marten Anton
Annabel Piirak
Theodor Teiter
Andra Toomla
Gregor Pehk
Hanna-Loore Varik
Gert Pehk

AKG 7.–12. klassi segarühm WINGE (peol osales 7.–9.klassi liigis protsentuaalse vanuse keskmise tõttu)

Saatja: Elis Marandi

Piia Marjak
Uku Kruuse
Kristiina Pihlap
Rivo Allsoo
Elise Pajo
Karl Mattias Kuusk
Kristina Pihlap
Sander Mühlberg
Liisa Mäesalu
Markus Kristofer Karm

Romi Israel
Tanel Rehema
Helena Maling
Martin Vister
Truude Tammaru
Adelle Laande
Jaan-Joosep Hunt

Koostöö rühmad

Jakobsoni kooli 3.–4. klassi tantsurühm Ja-Ka-Ge (AKG ja Jakobsoni põhikool) õpetajad Ave ja Kertu Alvre. Birgit Vallas
AKG poolt
Mattias Mihkel Süldre
Rein-Robert Hunt
Amir Taaniel Eensaar
Kermo Fomitšev
Brita Kruusamägi
Merily Luik

Heimtali põhikooli Hopstal, õpetaja Anette Printzmann.

Berit Ruusväli
Ragne Tõnisson
Artur Fred Urm
Kauri Jegi

Jakobson I pererühm, õpetajad Ave ja Kertu Alvre

Heidy Voronin

Halliste põhikooli 2.–3.klassi tantsurühma. Juhendaja Milvi Kull

Kenri Niidu, Henriette Rahu, Markus Hunt, Villem Jesper Bristol, Frank Ruben Bristol, Kaisi Fabian, Mirtel Poom, Emily Tasang, Robin Einula, Rainis Koort, Carola Lisell Peterson, Kare-Liis Saar, Kirke Poom, Randes Ain, Henry Käärid, saatja-õpetaja Annika Allese.

Uue-Kariste klubi 60+ tegemised

Kristi Ilves külas Uue-Kariste klubis 60+

Kristi Ilves raamatut tutvustamas.

FOTO ERAKOGU

19. septembril toimus Uue-Kariste rahvamajas klubi 60+ sügishooaja avaüritus. Külla oli kutsutud hiljuti ilmunud raamatu „Minu Mulgimaa“ autor Kristi Ilves. Üks autori eesmärkidest on säilitada tulevastele põlvkondadele murdekeele rikkusi.

Paljud klubi liikmed tundsid huvi selle raamatu vastu ja ostsid selle endale. Kristi Ilvesel oli kaasas ka lastele mõeldud mulgikeelsed lasteraamatud, mis samuti läksid kaubaks. Siinjuures on põhjust olla Kristi Ilvesele tänulik selle eest, mida ta on teinud ja teeb jätkuvalt meie esiisade keelerikkuse säilitamiseks.

Rahva seas liigub mitmeid eksiarvamusi Mulgimaa piirkondade kohta. Näiteks ütlevad tuntud laulusalm, et Viljandi on Mulgimaa pealinn. Tegelikult see ju nii ei ole?

Traditsioonilised Mulgimaa piirkonnad on Halliste, Paistu, Karksi, Tarvastu ja Helme kihelkond, sest nendes piirkondades kasutatakse mulgi keelt või mulgi murret. Tänu linakasvatusele olid mulgid enamasti päris jõukad ja tunnustatud ka väljaspool Mulgimaad.

Pärimuslikult on mulgi keel levinud veel ainult vanema põlvkonna hulgas. Miks see nii on? Üks põhjus võib olla inimeste rändamine, mis on põhjustanud põlismulkkide vähesuse

Mulgimaal. Viimasel ajal on Mulgi Kultuuri Instituut siiski pööranud tähelepanu murdekeele rikkuse säilitamisele. Mõnes Viljandimaa koolis on püütud võtta õppekavasse mulgi kultuuri ja keele õpetamine.

Mõni meelde jäänud näide lapsepõlvest, kuidas vanemad inimesed kasutasid mulgi keelt. Hobuse asemel kasutati sõna „obene“ sõna alguses puudus h-täht, väljendi tere hommikust asemele öeldi „tere ommusalm, et Viljandi on Mulgimaa pealinn. Tegelikult see ju nii ei ole? Traditsioonilised Mulgimaa piirkonnad on Halliste, Paistu, Karksi, Tarvastu ja Helme kihelkond, sest nendes piirkondades kasutatakse mulgi keelt või mulgi murret. Tänu linakasvatusele olid mulgid enamasti päris jõukad ja tunnustatud ka väljaspool Mulgimaad.

Järgmine 60+ klubi üritus toimub Uue-Kariste rahvamajas 17. oktoobril, mil tähistame leivapäeva. „Mekkida saab ka patuvaba seemneleiba Seemneveski Paradiisiaiast“. Võib kaasa võtta hindamiseks ka omatehtud hoidiseid.

AIMUR TALU
Klubi 60+

Külas lätlastel

Meie sõbrad Lätist Kõonast võõrustasid klubi 60+liikmeid sügise alguse puhul. Olime kutsutud OÜ Naukseni õllepruulikoja 3-ndale sügispeole. Praegu seal õlut ei tehta, aga kasutatakse Valmeirast saadud mineraalvett, mida villitakse pudelitesse. Naturaalmahladest valmistatakse limonaade. Peole oli kogunenud tuhandeid huvilisi. Vahetpidamata laval esinesid erinevad ansamblid. Meie kapell esines koos ansambliga Dzine eesti- ja lätikeelsete lauludega.

Peamine tegevus neil on loomakasvatuse. Kõrval tegevuseks on rukkist linnaste valmistamine leivatööstustele. OÜ Naukseni asub Naukseni mõisa hästi säilinud hoonetes. Ilm oli küll täiesti sügisene, aga vastuvõtt oli soe ja tuju hea. Külastasime ka kohalikku muuseumi ja huvitava arhitektuuriga ligikaudu 250 aastat tagasi ehitatud hästisäilinud vanu mõisahooneid. Lahkudes sai igaüks kaasa kingituseks tervise-meeämbrikesse.

Täname turvalise sõidu eest bussifirmat Hiietransport ja bussijuhti Karli.

LEILI TŠERNÕŠOVA

Klubi 60+

Esinevad kapell Ukapella ja ansambel Dzine.

FOTO AIMUR TALU

Esimese klassi õpilased hoidmas oma uusi koolivorme.

FOTO ERAKOGU

Abja gümnaasiumi esimene klass kannab uhkusega koolivormi

Abja gümnaasiumi 1. klassis alustas sel õppeaastal kooliteed 29 õpilast, kes kõik said aktusel lisaks aabitsale kingiks ka linaõiesinise koolivormi polosärgi.

Mulgi mustri ja kooli logoga vormi kandmine sai alguse eelmisel aastal lapsevanemate ja 3. klassi klassijuhataja Annely koostöös ning see leidis suurt

poolehoidu terves koolis. Paljud vanemad pöördusid kooli poole sooviga vormiriideid oma lapsele soetada. Sellest õppeaastast ongi koolivormi kandmine iga õpilase ja õpetaja õigus ning koolis ringi käies on nii tore näha, kui paljud seda õigust kasutavad.

Abja gümnaasiumi koolivormi hulka kuulu-

vad mulgi mustri ja kooli logoga punased, mustad ja linaõiesinised polosärgid, T-särgid, lukuga ja lukuta pused ja pusakleidid.

Valikut on ning aina enam õpilasi kannab uhkusega Abja gümnaasiumi koolivormi.

ANNIKA LEIGHTON
Abja gümnaasiumi huvijuht

JA ... VÕTE!

Rakvere Teatri uuslavastus „Vallatud võtted“ on Eestiski populaarse Kanada komöödiakirjaniku Norm Fosteri lustlik jant, mis paneb oma tegelased otsima väljapääsu üldtuntud olukorrast – rahakotti ähvardavast tühjusest. Reipa ja üleemeeliku näidendi on lavale toonud Peeter Tammeauru.

13. oktoobril kell 19
Karksi-Nuia
kultuurikeskuses.

Kui keskealine abielupaar ja nende teleoperaatorist sõber avastavad end ühtäkki ilma tööta, tundub tulevik tume. Ent juhuse tahtel toob videolaenukuse külastus kaasa õnneliku mõttevõlgatuse. Kuna häda ei anna häbeneneda, võetakse pärast lühikest kaalumist appi leidlik lahendus, millest korralikud inimesed muidu kaarega mööda käiksid. Mõte on siiski üks asi ja selle elluviimine hoopis teine ...

„Hätta sattunud inimesed teevad ootamatuid valikuid ja haaravad kinni kummalistest ideedest, mis avavad neis sootuks uusi külgi ja andeid,“ vihjab lavastaja. Omadega jänni jäänud, ei heida nad meelt, vaid hüppavad vapralt vette tundmatus kohas. Kas see hüpe veab nad põhja või tõusevad nad uuesti jalule?

Koerust täis loos videokassettide ajastust mängivad Silja Miks, Margus Grosnõi, Eduard Salmistu, Tuuli Maarja Möller ja Madis Mäeorg.

Mulgimaa meistrivõistlused 3x3 korvpallis

I etapp Karksi-Nuias.

Mulgi valla meistrid Rainar Kõiv, Prit Oks ja Taivo Saar.

Esimest korda Mulgimaa ajaloos toimusid 3 x 3 korvpalli meistrivõistlused. Turniiril oli kolm etappi, mis toimusid juunis, juulis ja augustis.

I. etapp toimus Karksi-Nuia paisjärve parklasse rajatud väljakutel. Osavõtt oli oodatust palju tagasihoidlikum. Võistlustulle astusid ainult BC Nuias ja BC Viljandi. Mängiti kokku kolm mängu, millest kaks võitis BC Nuias ja sellega ka etapi. BC Nuias eest mängisid Rainar Kõiv, Joonas ja Jaagup Russak ja Taivo Saar.

II. etapil Abja-Paluoja oli osavõtjaid esialgu viis, kuid kohale jõudis ainult kolm võistkonda. Lisaks BC Nuias ja BC Viljandile oli ka kohalik võistkond BC Abja-Paluoja. Män-

giti kaks ringi ja seekord said võidu BC Viljandi (Martin Oksa, Egert Erm, Aleksander Rink, Richard V) BC Nuias ja Abja-Paluoja ees.

Kolmas ja ühtlasi ja finaalettapp toimus Tõrva avatud noortekeskuse väljakutel. Osalemas oli seekord 4 võistkonda.

Mängiti omavahel läbi ja kaks paremat mängisid etapil esikohale ja kaks alumist poodiumi kolmandale kohale.

Sel etapil võitis kõik kohtumised BC Vennad koosseisus Joonas, Jaagup ja Joosep Russak, kes alistasid esikoha mängus 21:16 BC Valgamaa (Brendon Paidra, Erik Kerk, Janek Kerk, Märten Punt).

III koha mängus alistas BC Nuias 21:14 Tõrva Loit-

su (Janek Pisartsik, Taavi Vahi, Rait Taul, Kalle Mardim).

Tõrva etapil 3. koha saanud BC Nuias tuli kokkuvõttes esimeseks Mulgimaa meistriks 3 x 3 korvpallis. Meeskond mängis koosseisus Rainar Kõiv, Prit Oks ja Taivo Saar.

Meistrikarika sai ka Joonas Russak, kes kahel esimesel etapil esindas BC Nuias võistkonda.

Sooviks tänada kõiki toetajaid ja abilisi, kes aitasid seda võistlust korraldada. AMV Metall OÜ, Good House OÜ, Isola Invest OÜ, Karloom OÜ, Mulgi vald, Tõrva vald. Täname ka kohtunikke ja Riivo Roosnurme, kes aitas nõu, jõu ja vajaliku inventariga.

TAIVO SAAR

II etapp Tõrvas.

FOTOD: ANNIKA SAAR

MEIOS MEIOS MEIOS MEIOS

T 17.10: Ungari world-music täht
kl 18: Edina Szirtes
Abja: /Mokus/ viiul, laul, looper
kultuurimaja: My little star
Pääse 8€ / 10€

hu Liszt Instituut Tallinn

PÄÄRU KASPAR MAARJA JOHANNA OSKAR MARIA TERESA SIMO ANDRE HARRY
OJA VELBERG MAGI SEEMAN KALMET KADASTU KÕRVITS

Laupäeval 21. oktoober 13.00
Mõisaküla kultuurimajas

MULGIID TULEVAD!
VIGASED PRUUDID

KINDDES 6. OKTOOBRIST
pääse: 6.-/5.-

KARKSI-NUIA KULTUURIKESKUSES
21. OKTOOBRIKELL 19:00

OMA MAJA 19

TANTSUKS MÄNGIB ANSAMBL SUURED POISID

PILETID EELMÜÜGIST 10€ KOHAPEAL 12€
PILETID MÜÜGIL KARKSI-NUIA KULTUURIKESKUSES JA ENNE ALGUST KOHAPEAL.
LISAINFO JA LAUDADE BRONEERIMINE
TEL 4355529

KUHU MINNA

ABJA KULTUURIMAJA

Pärnu mnt 28, Abja-Paluoja

I korruse fuajees oktoobris Marje Loide fotonäitus „Matsakad mardikad“
Eestimaa rahvamajade nädal 16.–22.oktoobrini 2023
17.10 kell 14 Meelespea tantsurühm külas Abja Haiglas
17.10 kell 18 hõimunädala kontsert: Ungari World-music täht Edina Szirtes Mokus My little star (viul, laul, loop). Pääse 8.-/10.-
19.10 kell 18 Mulgi pereõhta. Kõneleme, mängime, toimeteme mulgi asju oma keelen.
21.10 kell 11 Meelit Männiste XIX mälestusturniir kabes
26.10 kell 17 Meelespea klubiõhtu. Koduste hoidiste degusteerimine ja lemmikute valimine! Külas hobikokk Aime Vilu, kes jagab vahvaid tähelepanekuid ja väikesi nippe oma koduselt valmistatud hoidiste tegemisel. Meeleolu loob Meelespea trio. Tants.
29.10 kell 11 Mulgi valla lusikapidu.
09.11 kell 18.30 Abja mälumängu I voor.

ABJA RAAMATUKOGU

Pärnu mnt 28, Abja-Paluoja

1.10–31.10 fotonäitus "Aasia elu hetked: Tänavate saginast püha vaikuseni".
9.–15.10 Mulgi kirjanduse väljapanek.
20.–30.10 raamatukogupäevad.
25.10 Kuldlugeja tänuüritus.
20.10 ettelugemispäev "Padakonna vada".
31.10 J. Rannapi nimelise jutuvõistluse lõpetamine.

HALLISTE RAAMATUKOGU

Kulla Leerimaja

2.–31.10 raamatunäitus „Lehte Hainsalu 85“.
2.–31.10 raamatunäitus „Oktoobrikuu juubilarid“ Halliste põhikoolis.
19.10 kell 16 Kirjandusklubi. Kõik endised ja uued kirjandushuvilised, on oodatud! Kuulame, arutame ja mõtleme kaasa. Jagame lugemiselamusi ja raamatusoovitusi. Loomes vabas juturingis ise hubase koosolemise.
 Iga kuu 2. teisipäev kell 14–15 laenutab Halliste raamatukogu raamatuid Uue-Kariste rahvamajas.

HALLISTE RAHVAMAJA

Halliste

22.10 kell 11 rahvamajade päeva tähistamine. Kulla tuleb UKAPELLA ning meisterdame.
31.10 kutsub Merru tegevustuba halloweenile.

KARKSI KÜLAMAJA

Karksi, Mulgi vald

23.10 kell 10 ettelugemine Karksi Kodu hoolealustele
25.10 kell 11 eakate ennelõuna. Peame plaane uueks hooajaks ja tutvume uute raamatutega.

KARKSI-NUIA KULTUURIKESKUS

Viljandi mnt 1, Karksi-Nuia

02.–31.10 Marje Loide näitus „Lummavad liblikad“ II korruse fuajees E-N 9–17, R 9–15.
02.–31.10 Ene Metsa maalinäitus E-N 9–17, R 9–15.
13.10 kell 19 Rakvere teatri etendus „Vallatud võtted“. Piletid müügil Piletimaailmas ja Karksi-Nuia kultuurikeskuses.
12.10 Mulgimaa lipu päev. **Kell 18** kinoõhtu „Vigased pruudid“, pilet 6 €/5 € müügil enne algust kohapeal.
16.–21.10 rahvamajade nädal: Tule tutvuge meie maja ja kollektiivide tegevustega. Avatud Ene Metsa maalinäitus ja Marje Loide näitus "Lummavad liblikad".
21.10 Karksi-Nuia raamatukogus kell 12 kohtumine teleaja-kirjanike Anna ja Kristjan Pihliga.
21.10 kell 9–15 oktoobrikuu laet Karksi-Nuia kultuurikeskuses ja selle ümbruses. Laadakohta registreerimine tiina.tomingas@karksi.ee, +372 5837 6587.
21.10 kell 16 Karksi kihelkonna Kultuuriloojate aaraamatusse kandmine.
21.10 kell 19 Oma maja 19. Laval ansambel Suured Poisid. Piletid eelmüügist 10 €, kohapeal 12 €. Lisainfo ja laudade broneerimine tel 435 5529.
01.11 kell 18 alustab Karksi mälumäng. Oodatud 3-liikmelised võistkonnad. Lisainfo tel 526 1078.

KARKSI-NUIA RAAMATUKOGU

Viljandi mnt 1, Karksi-Nuia

11.10 kell 15 Õpitund täiskasvanutele. Vildist prossi tegemist juhendab Katrin Liimets.
20.10 kell 11 ettelugemispäev „Padakonna vada“.
21.10 kell 12 Kohtumine teleajakirjanike Anna ja Kristjan Pihliga.
23.10 kell 11 Paneme pliatsid riidesse. Juhendab Katrin Liimets.
24.10 kell 11 koolilaste jooga. Juhendab Ave Palu.
25.10 kell 11 Kõige ägedam töötuba koos jäätise ja väikese puudli Brandyga. Juhendab Helina Sepp. Eelregistreerimine tel 435 5526 või nuialkr@karksi.ee
26.10 kell 12 õpime Tõrva raadio noortega raadiosaadet tegema.

Raamatunäitused:

2.–31.10 Joostes vabaks.
2.–31.10 Kertu Sillaste kirjutab pildikeeles.
2.–31.10 Ära kurna Maad! Taaskasuta!

MÕISAKÜLA KULTUURIMAJA

Kiikre 13, Mõisaküla

16.10–22.10 Eestimaa rahvamajade nädal, kultuurimajas toimuvad avatud huvitegevused, mida saab tulla vaatama, tutvuma ning soovi korral liituma.
16.10 kell 17 näitering, **kell 19** naisrühm Ütenkuun (spordihoones)

17.10 kell 19 kammerkoor Kungla.
19.10 kell 19 naisrühm Ütenkuun (spordihoones).
22.10 kell 12 BigBand, kell 14 tantsurühm Vaprakesed.
19.10 kell 18 Mõisaküla näiteringi etendus "Pilk üle öla" pääse 7.-
21.10 kell 12 Pannkoogikohvik, **kell 13** komöödia "Vigased pruudid" pääse 6.-/ 5.-

MÕISAKÜLA MUUSEUM

Kesk tänav 4, Mõisaküla

Kuni 30.11 näitus "Mõisaküla linn 85".
Kuni 31.12 näitus "Mõisaküla linavabriku ekskursioonid 1977–1987".
 Näitusel võimalik tutvuda 20 köidetud albumiga, milles kirjeldatakse toimunud huvireise. Põhjalikult koostatud kroonika koos sadade fotodega annavad suurepärase ülevaate toimunust. Albumid on koostanud toonase Pärnu Linakombinaadi Mõisaküla kudumistsehhi nr 2 töötaja Maimu Jõudne.

MÕISAKÜLA RAAMATUKOGU

Pärnu 39, Mõisaküla

Näitused sarjast „Pööninguleiud“ Mõisakülas kaua tegutsenud doktor Elmar Esteri maalid.

10.–11.10 hoidiste näitus ja degusteerimine.
10.10 kell 17.30 alustab ka läti keele õpiring oma 8. hooajaga, oodatud kõik läti keele huvilised.

UUE-KARISTE RAHVAMAJA

Uue-kariste küla

11.10 kell 18 kaminaõhtu. Slaidiprogramm "Reisimuljeid mootorrattaga ümber Euroopa" Reisimas käis Valter Kraavi.

17.10 kell 13 Klubi 60+ kokkusaamine. Tähistame Leivapäeva ja degusteerime kaasa toodud hoidiseid. Mekkida saab ka patuvaba seemneleiba kohaliku Mõisaveski Paradiisiaiast.

22.10 kell 11 Halliste rahvamajas koos Uue-Kariste rahvamajaga EESTIMAA RAHVAMAJADE NÄDAL – KOOSTÖÖ.

Iga kuu 2. teisipäevl kell 14–15 laenutab raamatuid Halliste raamatukogu ja kohal on ka piirkonna sotstötötaja Monika Erreline.

Ado Tuuga koostatud püsinäitused "Kui mõisas käidi" ja "Uue-Kariste Rahvamaja 85". Näitus avatud rahvamaja lahtioleku aegadel või kokkuleppel. Info 5348 2842.

Oktoobris alustavad huviringid Ravivõimlemine (Anu Lesment), **igal esmaspäeval kell 17.** Käsitööring (Lembi Tani), **iga kuu 1. ja 3. teisipäeval kell 12.**

Mõisaküla näitering esitab: 19. oktoober kell 18.00 Mõisaküla kultuurimajas
PILK ÜLE ÕLA
 A. KIVIRÄHKI AINETEL

osades:
 IIDA: perenaine - Urve Tehver
 KARI: lüüsi abikaasa - Arvo Pede
 MARET: Sassi naine - Malle Kõrsetova
 SASS: Maret abikaasa - Ervin Tamberg
 INDREK: nagu orav rattas, Daami abikaasa - Udo Jakobson
 DAAM: Indreku kolmas abikaasa - Riin Laeneste
 TIT: lapsepõlve tuttav - Ingrid Kõiv
 MAIE: naabrinaine - Ülle Paru

Lavastaja: Laine Pedaja. Eluavataja, lavakujundus: Tiia Tõrs, Laine Pedaja, Helmees: Vello Laus, Abikäs: Lea Lumiste

MULGI VALD Pääse: 7.

KARKSI KIHELKOND OTSIB KULTUURILOOJAID

KUI TEAD KEDAGI, KES ON ANDNUD KARKSI KIHELKONNA KULTUURILOOSSE SUURE PANUSE, SIIS ANNA TEMAST TEADA AADRESSIL KULTUURIKESKUS@KARKSI.EE

HILJEMALT 13. OKTOOBRIKS. VÄLJAVALITUD ISIKUD KANTAKSE KARKSI KIHELKONNA AURAAMATUSSE 21. OKTOOBRIK KARKSI-NUIA KULTUURIKESKUSE SÜNNIPÄEVAL

Tingimused:

- Isikud, kelle tegevus on või on olnud suunatud Karksi kihelkonna traditsioonilise kultuuri teadvustamisele, väärtustamisele, säilitamisele ja edasikandmisele, võimse kultuuripärandi taaselustamisele nii algses kui ka uuenenud vormides
- Karksi kihelkonna isetegevusliku ja professionaalse kultuuri varamu liikmed kantakse aaraamatusse nende 5 või 0 lõppeva juubeli- või sünniaastapäeva aastal.
- Alates 60. juubeliõhtupäevast.
- Ootame isikute nimesid ja ülevaadet nende kultuuriloolise tegevuse kohta

Abja kultuurimaja huviringid hooajal 2023/2024

ESMASPÄEV:
 tantsurühm Meelespea, kell 14.00, juhendaja Viive Niinemäe
 VOU Juubilarid, kell 15.00, Abja Spordi- ja Tervisekeskuses, juhendaja Elle Agor
 VOU Noored, kell 16.00, Abja Spordi- ja Tervisekeskuses, juhendaja Elle Agor
 VOU Noored 5, kell 17.15, Abja Spordi- ja Tervisekeskuses, juhendaja Elle Agor
 VOU, kell 18.30, Abja Spordi- ja Tervisekeskuses, juhendaja Elle Agor
 naisansambel Viisivekk, kell 18.00, juhendaja Agne Gümna

TEISIPÄEV:
 VOU Noored 8, kell 16.30, Abja Spordi- ja Tervisekeskuses, juhendaja Elle Agor
 mixiVOU, kell 17.30, Abja Spordi- ja Tervisekeskuses, juhendaja Angelika Takk
 naiskoor Õtsidame, kell 18.00, juhendaja Elti Sokama

KOLMAPÄEV:
 Meelespea näitering, kell 14.00, juhendaja Anne Kaarmäe
 VOU Juubilarid, kell 15.00, Abja Spordi- ja Tervisekeskuses, juhendaja Elle Agor
 VOU Noored, kell 16.00, Abja Spordi- ja Tervisekeskuses, juhendaja Elle Agor
 VOU Noored 5, kell 17.15, Abja Spordi- ja Tervisekeskuses, juhendaja Elle Agor
 VOU, kell 18.30, Abja Spordi- ja Tervisekeskuses, juhendaja Elle Agor
 Itä-tants, kell 17.30, juhendaja Eneliya Akel

NELJAPÄEV:
 VOU Noored 8, kell 17.00, Abja Spordi- ja Tervisekeskuses, juhendaja Elle Agor
 muusikklubi kell 11.00, juhendaja Ruth Möttus

PÜHAPÄEV:
 Isästapaater Cipalino, kell 15.30, juhendajad Viive Niinemäe, Ruth Möttus

Eesti lapsi kimbutab ülekaal

Kui vanarahva ütlemisel „paks laps, ilus laps“ oleks töepõhi all, saaks aastast aastalt aina rohkem Eesti peresid rõõmustada, sest neil kasvavad ilusad lapsed. Tegelikult pole rõõmustamiseks põhjust, sest ülekaal sillutab teed paljude tervisemurede juurde.

Tervise Arengu Instituudi (TAI) uuringud näitavad, et Eestis kasvab järjepanu ülekaaluliste laste arv. Näiteks aastail 2018–2019 tehtud Eesti õpilaste kasvu seireuuringu tulemuste põhjal oli peaaegu viiendik esimese ja neljanda klassi õpilastest ülekaalus ja 11 protsenti rasvunud. Normaalkaalus õpilaste hulk vanuse kasvades vähenes, ülekaaluliste ja rasvunute hulk aga suurenes.

Pontsakuse põhjuseid on mitu: lapsed liiguvad vähe, perede toitumisharjumused on pahatihti ebatervislikud ja oma osa on sellelgi, et laste uneaeg jääb lühikeseks, sest nutiseadmete lummus ei lase õigel ajal uinuda. Lastearst ja Tallinna Lastehaigla pediaatriakliiniku juhataja Reet Raukas tõdes, et võrreldes paarikümne aasta taguse ajaga liiguvad lapsed vähem, sest perede eluviis on muutunud ja vanemad viivad oma võsuks autoga igale poole: lasteaeda, kooli, trenni ja külla. „See tähendab, et tavapäraselt igapäevast liikumist ei ole. Samas kui päevas normaalselt tund aega õues liikuda, ei pea tingimata trennis käima,“ nentis Raukas.

Sajakilone 11-aastane

Vähene kehaline aktiivsus käivitab nõiarangi: kehakaal suureneb, see

aga tähendab, et liikuda on raskem. Aina enam kiputakse aega veetma nutiseadmetes, sest kuidagi peab ju päeva sisustama. Kaal aga aina kasvab ja kasvab... Eelmainitud TAI uuringu tulemustest selguvad kõige kogukamate laste kehakaalu kohta ehmatavad andmed – Eesti koolilaste seas oli 2019. aasta kevadel 10–11-aastaseid tüdrukuid, kelle kaal ulatus 97 kiloni ja vööümbermõõt ületas 100 sentimeetrit. 11-aastaste poiste maksimaalne kaalunumber oli sada kilo ja vööümbermõõt suisa 121 sentimeetrit.

Ülemäärane kehakaal toob aga kaasa südameveresoonekonnahaiguste tekkimise riski, ka on nooremas koolieas lastel diagnoositud maksa rasvumist. „Ülekaal viib ka hormonaalse tasakaalu paigast ära ja see tähendab, et täiskasvanuna võib tekkida probleeme laste saamisega,“ mainis doktor Raukas.

Laps on kodu peegel

Lapse ülekaalu ei saa välja vabandada geneetikaga või mõne muu meist mitteoleneva põhjusega. „Mõnikord öeldakse, et meie peres on kõik paksud olnud, juba vanaema oli paks, ema samuti – järelikult on see meil geenides. Ei ole. Hoopis põlvkondade kaupa on valessti söödud ja vähe liigutud,“ selgitas Reet Raukas. Ta lisas, et osal inimestel on tõepoolest aeglasem ainevahetus kui teistel, see aga tähendab, et peabki eriti tähelepanelikult jälgima, mida endale suhu pistetakse.

Doktor Raukas on tähele pannud, et emad järgivad lapse esimese eluaasta lõpuni väga korralikult

imiku toitmissoovitusi. Seejärel läheb laps üle pere tavapärasele toidule ja siis võib olukord käest minna, sest mitte kõik pere toidulaual leiduv – näiteks hamburger – ei sobi väikelapse menüüsse. Samuti on aina rohkem peresid, kus ei tarvitata näiteks piimatooteid või liha.

„Perede valikuline toitumine avaldab mõju nende laste tervisele! Väikelapseas peab tarbima piimatooteid, samuti liha, kala ja muna, sest loomne valk on kasvamiseks oluline. Ka piima analooge – näiteks sojapiima – ei peaks väikelastele piima asemel andma. Kui joogipiim ei maitse, pakkuge keefiri, maitsestatamata jogurtit, juustu – valikuid on palju,“ rõhutas Reet Raukas. Teine vajakajäämine puudutab köögivilju.

„Kui lastele köögiviljad ei maitse, siis tuleb nuputada, kuidas need atraktiivseks teha. Kõik lapsed ju söövad makarone, järelikult võiks makaronidele lisada eri moel köögivilju,

nii et laps ei pruugi arugi saada, et sööb koos makaronidega lillkapsast või porgandit,“ tõi Raukas näite, lisades, et kui suudame väikelapseas õige toitumise paika panna, siis on lapsel lihtsam ka edaspidi sellele truuks jääda.

Me teame, et päev peab algama hommikusöögiga – mudilased söövad tavaliselt lasteaia, aga liiga paljudel kooliõpilastel jääb hommikusöök sage li söömata. 2017.–2018. aastal tehtud Eesti kooliõpilaste tervisekäitumise uuringu andmeil sõi vaid 60 protsenti 11-, 13- ja 15-aastastest lastest koolipäeval hommikusööki.

Ühtlasi on Reet Raukas märganud, et peredes hakkab kaduma ühise õhtusöögilaua taga istumise komme. Selle asemel võtab igaüks külmapapist midagi ja sööb kas teleka ees või oma toas. „Nii-moodi me aga ei teagi, mida ja kui palju lapsed tegelikult söövad,“ nentis Raukas.

KOGUDUSTE TEATED

EELK HALLISTE PÜHA ANNA KIRIKUS

8. oktoobril kell 16
19. pühapäev pärast nelipüha. Lõikustänapüha.
22. oktoobril kell 12
21. pühapäev pärast nelipüha. Kiriklik misjonipüha.
12. novembril kell 14
24. pühapäev pärast nelipüha. Isadepäev.
26. novembril kell 14
26. pühapäev pärast nelipüha. Igavikupühapäev.

EELK Halliste teenib Püha Anna kogudust hooldajaõpetajana
õp Allan Kährrik. Info: telefonil +372 507 0293.
Meilitsi: allankahrrik@gmail.com või allan.kahrrik@eelk.ee
Kirik avatud K–P kell 11–16.

Täname liikmeannetuste ja toetuste eest!
Annetused EELK Halliste Püha Anna koguduse nimele saad teha pangas SEB
EE881010302007156001 või koguduse nõukogu liikmete kaudu.

EELK KARKSI PEETRI KIRIKUS

8. oktoobril kell 14 Lõikustänapüha jumalateenistus armulauaga. Kohvilaud
15. oktoobril kell 14 Jumalateenistus armulauaga. Kohvilaud.
5. novembril kell 14 Jumalateenistus armulauaga. Kohvilaud.
19. novembril kell 14 Jumalateenistus armulauaga. Kohvilaud.

Nüüdsest on jälgitav ka koguduse koduleht
aadressil karksi.eelk.ee

Palume võtta ühendust õpetajaga (ristimine, leer, laulatus, matus, piht) tel 521 2518 või e-posti teel allan.praats@eelk.ee.
Koguduse a/a nr. EE401010302010444001

EELK MÕISAKÜLA KIRIKUS

8. oktoobril kell 14 lõikustänapüha jumalateenistus armulauaga.

Mõisaküla koguduse hooldajaõpetaja Arvo Lasting, elukohaga Tõrvas. Tel 524 9654, e-post: arvo.lasting@eelk.ee

Võimalik toetada EELK Mõisaküla kogudust annetuste ja liikmemaksudega panga ülekande teel.
A/a Swedbank: EE632200001120204044.

EAÕK KARKSI-NUIA KIRIKUS

22. oktoobril kell 11 Jumalik Liturgia

EAÕK TUHALAANE JUMALATEENISTUSE UINUMISE KOGUDUSE TEATED

15. oktoobril kell 10 palveteenistus Tuhalaane kirikumäel. Halva ilma korral toimub teenistus külamajas. Teenib preester Kristjan (Otsmann).

Teenib preester Kristjan (Otsmann).
Sakramendi ja talituste soovidega palun võtta ühendust koguduse preestri Kristjan Otsmanniga, tel 502 9037, e-post kristjan@eoc.ee.
Rahu! Preester Kristjan (Otsmann) tel 502 9037

KUIDAS TOETADA OMA LAPSE TERVIST?

1. Toitumine.

Täisväärtusliku toitumise aluseks võib võtta toidupüramiidi: põhitoidugruppidest on suurima osakaaluga puu- ja köögiviljad ning teraviljatooted, millele lisanduvad piimatooted, liha-kalamuna. Maiustuste ja suhkru osakaal on kõige väiksem. Päev algab hommikusöögiga ja päeva jooksul süüakse regulaarselt.

2. Liikumine.

Kehaliselt aktiivne peaks olema vähemalt 60 minutit päevas, selle aja võib jagada väiksemateks osadeks. Vähemalt kolm korda nädalas tuleks teha kõrge intensiivsusega luid ja lihaseid tugevdavaid tegevusi.

3. Uni.

Igal õhtul peaks magama minema samal kellaajal. Väikelaps vajab ööpäevas vähemalt 11–13 tundi und (sh lõunauni), kooliõpilased 9–9,5 tundi.

4. Digimaailm.

Mida noorem laps, seda vähem aega peaks ta veetma ekraanide ees.

5. Vaimne tervis.

Kuula oma last ja ole tema jaoks olemas!
Loe lähemalt

- Toitumisest leiad rohkem infot: <https://toitumine.ee/>
- Targa vanema info: <https://tarkvanem.ee/>

Allikad: Reet Raukas, tarkvanem.ee, Eesti toitumis- ja liikumissoovitused (TAI)

Õnnitleme uusi vallakodanikke
ja nende vanemaid

28. augustil sündis Piret Visteri ja Madis Palu
perre tütar **MARLEN**

29. augustil sündis Anna-Maria Joosepi ja
Kevin Jallai perre poeg **JACOB**

4. septembril sündis Kairi Krusbergi ja Stenn
Lunteri perre tütar **VANESSA**

24. septembril sündisid Agnes Janisoo ja
Einar Sinirohu perre poeg **MIRON** ja tütar
ALISIA

Küttepump müük Mulgi vallas,
Veelikse külas. Transpordiga.

Tauri Õigus, tel 5345 8630.

ÕHK-VESI SOOJUSPUMBAD

tagavad toasooja -25 kraadi juures

7-72 kW

tel 5878 4838
info@newenergy.ee

newenergy.ee

Katuse-, fassaadi-, üldehitus- ja viimistlustööd.
Kortermajade renoveerimistööd.
Pakume erinevaid lahendusi hoonete ja majade ehitusel.

**MILTON
GRUPP**

☎ 5352 9476

✉ mehitus@gmail.com

Aeg möödub ja riival nii mõnda,
elu viib paljugi käest.
Aja õigus on võtta ja anda,
kuid mälestus on jääv...

MÄLESTAME

AAVO KIKAS
30.05.1935–30.08.2023

MILVI-MARIANNE UUDIK
14.09.1944–15.09.2023

LIDIJA BOKMANE
12.11.1956–03.09.2023

LEILI KOIT
20.05.1935–17.09.2023

RAIVO KULL
15.08.1959–04.09.2023

TOOMAS JANTER
03.08.1958–26.09.2023

ELVI SINIMETS
11.03.1931–08.09.2023

Õnnitleme oktoobrikuu
eakaid sünnipäevalapsi!

1. oktoober

AIME RÄIM 88
LILLI JAAKSOO 75

2. oktoober

ANATOLII PODDUBNYI 87
JAAN SOMELAR 87
REIN KOOV 86
EDGAR RIIS 82
EHA-MALL ILSEN 82
LY NEIGO 75

3. oktoober

ÜLO TILGA 83
EEVI ALLIK 80

4. oktoober

MAIMU JÄRV 87

5. oktoober

PEETER ALLIK 84

6. oktoober

IGORS CERNIŠOVŠ 81
MARE LÜKK 80

7. oktoober

TIJU TENNO 88
VAIKE RIIS 86

8. oktoober

HILDA RÕIGAS 92
ROZA KOPPEL 84

9. oktoober

ELVE PULIN 87

10. oktoober

JUTA IKKONEN 88
JAAN OJA 75

11. oktoober

ASTA PÄRNIS 94
ILVI CANNON 86
ILME KÜBER 83
SIRJE HIIRE 75
AKSEL TALTS 70

13. oktoober

VELLO METSAVAS 80

14. oktoober

OLEV TIIT 75

15. oktoober

SALME MOOR 90
PEETER SCHIHAEJEV 88
OLVI SEPP 87
HELJO REEMETS 84
VELLO LIIV 84
SILVI METSAVAS 84
LIIDI MOOSES 81

17. oktoober

KALINA ANIJÄRV 70

18. oktoober

AINO PURTSAK 89

19. oktoober

OSKAR SOOVIK 100
MÄRT LOND 93
JÜRI LUIK 84
MAIRE NAEL 83

20. oktoober

MAIMI SAAR 70
VELLO SEPP 70

21. oktoober

REIN TARKUS 81

22. oktoober

ANNA-MARIA KURIKKA 80

24. oktoober

PEETER RAAL 80
ANTS LOHU 75

25. oktoober

ASTA PEDAJA 94

26. oktoober

TATJANA NÕMMIK 84
ENN JUHKAM 70

27. oktoober

JAAN VARI 91
ERKI NÕUMES 88

28. oktoober

TIJU VAINONEN 70

30. oktoober

AILI HUMMAL 84
EVI OJA 84
MAIRE SALA 75

31. oktoober

HELMI MINSKI 87
SILVIA KORDZIEJONEK 80

*Sul on visiooni, ideid
ja soovi panustada
Mulgimaa avalikku ruumi?*

IDEEKONKURSS "MULGIMAA VÄRAVAD"
OOTAB SUURVORMIDE VISANDEID
5. NOVEMBRINI 2023

JÄTA ENDAST JÄLG MULGIMAALE JA VÕIDA
KUNI 9000€

VAATA LISANFOT: MULGIMAA.EE

Mulgimaa Arenduskoda LEADER

Ostame nõukogudeaegsete
sõiduautode varuosi.

Tel 5565 1952

Teeme kõiki sise-
ja välistööd,
samuti
lammutustööd.

Mulgi arvutid
Lisaks kõige paremale hinnale

IT HOOLDUS

Tartu tn. 8
Viikandi

E-R 10 - 15

SÜLE- JA
LAUARVUTID

PRINTERIKASSETID

mob: 5611 0405

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid.
Kinnistud võivad olla tehtud raietega
või asetseda piiranguvõndis.
info@metsakeskus.ee
Tel: 56 111 900